

CONGRÈS DES POUVOIRS LOCAUX ET RÉGIONAUX DE L'EUROPE
CONGRESS OF LOCAL AND REGIONAL AUTHORITIES OF EUROPE

Council of Europe/Conseil de l'Europe
F – 67075 Strasbourg Cedex
Tel : + 33 (0) 3 88 41 20 00
Fax: + 33 (0) 3 88 41 27 51/ + 33 (0) 3 88 41 37 47
<http://www.coe.int/cplre/>

EVOPSKA POVELJA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI

SAVET EVROPE, STRAZBUR, 15. oktobar 1985.

Traduction non officielle préparée par la
« Conférence permanente des Villes et Municipalités »

Nonofficial translation prepared by the
"Standing Conference of Towns and Municipalities"

PREAMBULA

Zemlje članice Saveta Evrope, potpisnice ove povelje,

- Imajući u vidu da je cilj Saveta Evrope da postigne veće jedinstvo među svojim članicama, u svrhu očuvanja i postizanja ideala i principa koji predstavljaju njihovo zajedničko nasleđe;
- Imajući u vidu to da je jedan od metoda kojima je ovaj cilj moguće postići - sporazumevanje na administrativnom planu;
- Imajući u vidu to da je pravo građana da učestvuju u vođenju javnih poslova demokratski princip koji važi u svim zemljama-članicama Saveta Evrope:
- Uverene da je najneposrednije ostvarivanje ovog prava moguće upravo na lokalnom nivou;
- Uverene da samo lokalne vlasti sa stvarnim odgovornostima mogu da obezbede upravu koja će biti i efikasna i bliska građanima;
- Svesne da je očuvanje i jačanje lokalne samouprave u različitim evropskim zemljama značajan doprinos izgradnji Evrope zasnovane na načelima demokratije i decentralizacije vlasti;
- Ocenjujući da sve ovo podrazumeva postojanje lokalnih vlasti koje poseduju demokratski obrazovane organe za donošenje odluka i raspolazu visokim stepenom autonomije, u skladu sa svojim odgovornostima i kojima stoje na raspolaganju odgovarajući putevi i načini da ove odgovornosti realizuju. kao i sredstva potrebna za njihovu realizaciju.

Dogovorile su se kako sledi:

Član 1.

Zemlje potpisnice će se smatrati obaveznim da poštuju sledeće članove ove povelje, na način i u obimu predviđenom članom 12. Povelje:

DEO I

Član 2.

Ustavna i zakonska osnova lokalne samouprave

Princip lokalne samouprave biće utvrđen zakonodavstvom zemlje potpisnice i, gde je to moguće – ustavom

Član 3.

Koncept lokalne samouprave

1. Lokalna samouprava podrazumeva pravo i osposobljenost lokalnih viasti da, u granicama zakona, regulišu i rukovode određenim delovima javnih poslova, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

2. Ovo pravo lokalne vlasti će vrsiti putem saveta ili skupština. sastavljenih od članova izabranih na slobodnim izborima, tajnim glasanjem, na bazi neposrednog, opsteg, za sve jednakog biračkog prava, a koji (saveti, odnosno skupštine) mogu da imaju izvršne organe koji su im odgovorni. Ovo pravo neće ni u kojem smislu derogirati zborove građana, referendumne ili bilo koji drugi oblik neposrednog učešća građana u odlučivanju - tamo gde su oni predviđeni statutom.

Član 4.

Delokrug lokalne samouprave

1. Osnovna prava i dužnosti lokalnih vlasti biće utvrđeni ustavom ili statutom. Time se. međutim, ne sprečava prenošenje na lokalne vlasti prava i odgovornosti za specifične zadatke u skladu sa zakonom.

2. Lokalne vlasti će, u granicama zakona, imati puno diskreciono pravo da sprovede svoje inicijative u vezi sa svim stvarima koje nisu isključene iz njihove nadležnosti niti stavljene u nadležnost neke druge vlasti.

3. Javni poslovi će se po pravilu, vršiti pre svega od strane onih vlasti koje su najbliže građanima. Prilikom prenosnja odgovornosti na neku drugu vlast vodiće se računa o obimu i prirodi posla, kao i o zahtevima efikasnosti i ekonomičnosti.

4. Prava poverena lokalnim vlastima će, po pravilu, biti puna i isključiva. Ona ne smeju biti uskraćena ili ograničena od strane neke druge - centralne ili regionalne vlasti osim u slučajevima predviđenim zakonom.

5. U slučajevima prenosnja ovlašćenja sa centralnih i regionalnih na lokalne vlasti, lokalnim vlastima će, u sto je moguće većoj meri, biti dozvoljeno da prilagođavaju njihovo sprovođenje lokalnim uslovima.

6. Lokalne vlasti će biti konsultovane, u najvećoj mogućoj meri, pravovremeno i na odgovarajući način u procesu planiranja i donošenja odluka o svim stvarima koje ih se direktno tiču.

Član 5.

Zaštita granica lokalnih zajednica

1. Promene granica teritorije na kojoj se prostire autoritet lokalnih vlasti neće se vršiti bez prethodnog konsultovanja zainteresovanih lokalnih zajednica, ukoliko je moguće putem referenduma, u slučajevima kada je to statutom dozvoljeno.

Član 6.

Odgovarajuća organizacija uprave i izvori sredstava za obavljanje poslova lokalnih vlasti

1. U meri u kojoj to nije u sukobu sa opštijim statutarnim odredbama, lokalne vlasti će imati mogućnost da određuju sopstvenu, internu upravnu strukturu, s ciljem njenog prilagođavanja lokalnim potrebama i efikasnog rukovođenja radom organa uprave.

2. Uslovi rada zaposlenih u lokalnim vlastima biće takvi da omoguće zapošljavanje visokokvalitetnog osoblja, sposobnog i kompetentnog. U tom cilju, obezbediće se odgovarajući uslovi i mogućnost za obuku zaposlenih u upravi, njihovo odgovarajuće nagrađivanje, kao i mogućnost za napredovanje u službi.

Član 7.

Uslovi vršenja funkcija lokalnih vlasti

1. Uslovi rada izabranih lokalnih funkcionera moraju biti takvi da obezbeđuju slobodno vršenje njihovih funkcija.

2. Ti uslovi podrazumevaju i odgovarajuću finansijsku kompenzaciju troškova nastalih u vršenju ovih dužnosti, kao i gde je to potrebno, nadoknadu za izgubljenu zaradu, odnosno naknadu za obavljanje dužnosti, uz odgovarajuće socijalno osiguranje.

3. Sve funkcije i aktivnosti koje se smatraju inkompatibilnim sa vršenjem dužnosti lokalnog funkcionera biće predviđene statutom ili osnovnim pravnim načelima.

Član 8.

Upravni nadzor nad radom lokalnih vlasti

1. Sve vrste upravnog nadzora nad radom lokalnih vlasti mogu se vršiti isključivo u slučajevima i postupku predviđenim ustavom i zakonom.

2. Svaki oblik upravnog nadzora nad radom lokalnih vlasti će, po pravilu, imati za cilj jedino da obezbedi usklađenost rada lokalnih vlasti sa zakonom i ustavnim načelima. Upravni nadzor nad radom lokalnih vlasti mogu vršiti visi nivoi vlasti radi obezbeđivanja ekspeditivnosti u obavljanju onih poslova koji su delegirani lokalnim vlastima.

3. Upravni nadzor nad radom lokalnih vlasti vrsiće se na način kojim će se obezbediti da intervencija kontrolnog organa bude u srazmeri sa značajem interesa koji se stiti.

Član 9.

Izvori finansiranja lokalnih vlasti

1. Lokalne vlasti će, u skladu sa ekonomskom politikom zemlje, imati pravo na odgovarajuće sopstvene izvore finansiranja. kojima će raspolagati slobodno, u okviru svojih ovlašćenja.

2. Izvori finansiranja lokalnih vlasti će biti primereni njihovim dužnostima koje propisuju ustav ili zakon.

3. Najmanje jedan deo sredstava lokalnih vlasti će poticati od lokalnih taksi i naknada za koje lokaine vlasti. u meri utvrđenoj statutom, imaju pravo da utvrđuju stope.

4. Sistemi finansiranja na kojima se zasnivaju izvori sredstava lokalnih vlasti treba da budu dovoljno raznoliki i elastični kako bi omogućili usklađivanje, u najvećoj mogućoj meri, sa stvarnim promenama troškova koje nametne obavljanje dužnosti lokalnih vlasti.

5. Potreba zaštite finansijski slabijih lokalnih vlasti nalaze uspostavljanje odgovarajućih postupaka ili mera finansijskog ujednačavanja, sa ciljem ispravljanja posledica nejednake distribucije izvora finansiranja, odnosno finansijskog opterećenja lokalnih vlasti. Takvim postupcima ili merama ne mogu se sužavati prava lokalnih vlasti koja one imaju u okvirima svoje nadležnosti.

6. Lokalne vlasti će, na odgovarajući način, biti konsultovane u pogledu metoda na osnovu kojeg će im biti dodeljeni redistribuirani izvori finansiranja.

7. Koliko je god to moguće, sredstva koja se prenose lokalnim vlastima neće imati karakter namenskih sredstava. Dodelom tih sredstava ne može se ugroziti diskreciono pravo lokalnih vlasti da vode politiku u okviru svojih ovlašćenja.

8. Kako bi im se omogućilo uzimanje kredita za kapitalne investicije. lokalnim vlastima je neophodno omogućiti pristup nacionalnom tržištu kapitala, u skladu sa zakonom.

Član 10.

Pravo lokalnih vlasti na udruživanje

1. Lokalne vlasti imaju pravo da u vršenju svojih dužnosti međusobno saraduju i da se, u skladu sa zakonom, udružuju sa drugirn lokalnim vlastima radi vršenja poslova od zajedničkog interesa.

2. Svaka zemlja mora priznati pravo lokalnim vlastima da pripadaju udruženju (savezu) lokalnih vlasti - radi zaštite i unapređenja njihovlh zajedničkih interesa i da pripadaju međunarodnoj organizaciji lokalnih vlasti.

3. Lokalne vlasti imaju pravo da, pod uslovima koji mogu biti propisani zakonom, saraduju sa odgovarajućim lokalnim vlastima druglh zemalja.

Član 11.

Zakonska zaštita lokalne samouprave

Lokalne vlasti imaju pravo na pravna sredstva radi obezbeđivanja slobodnog obavljanja svojih dužnosti i poštovanja načela lokalne samouprave ustanovljenim ustavom ili zakonima zemlje kojoj pripadaju.

DEO II - OSTALE ODREDBE

Član 12.

Preuzimanje obaveza

1. Svaka od potpisnica se obavezuje na postovanje najmanje 20 paragrafa i dela Povelje, od kojih najmanje 10 mora biti medu sledecim paragrafima:

- Član 2.
- Član 3, paragrafi 1. i 2.
- Član 4, paragrafi 1. 2. i 4.
- Član 5.
- Član 7. paragraf I.
- Član 8, paragraf 2.
- Član 9, paragrafi I, 2. i 3.
- Član 10, paragraf I.
- Član 11.

2. Svaka od potpisnica će, prilikom donošenja svog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili pristanka, obavestiti generalnog sekretara Saveta Evrope o paragrafima odabranim u skladu s odredbama paragrafa 1. ovog člana.

3. Svaka od potpisnica može, u bilo koje vreme, obavestiti generalnog sekretara da se smatra obaveznom da poštuje i druge paragrafe ove povelje koje pre toga nije prihvatila prema uslovima propisanim paragrafom 1. ovog člana. Ovo naknadno preuzimanje obaveza smatraće se integralnim, delom ratifikacije, prihvatanja ili pristanka od strane zemlje koja o ovome obavesti generalnog sekretara, i stupiće na snagu prvog dana u mesecu koji sledi po isteku perioda od tri meseca od datuma kada generalni sekretar Saveta Evrope primi ovakvo obaveštenje.

Član 13.

Vlasti na koje se Povelja odnosi

1. Načela lokalne samouprave, sadržana u ovoj povelji, odnose se na sve kategorije lokalnih vlasti koje postoje na teritoriji zemlje potpisnice. Međutim, svaka od potpisnica može, prilikom deponovanja svog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili pristanka, da odredi kategorije lokalnih ili regionalnih vlasti na koje ne namerava da primenjuje odredbe Povelje. Ona, isto tako, može da podvede i druge kategorije lokalnih ili regionalnih vlasti pod odredbe ove povelje - naknadnim obaveštenjem generalnog sekretara Saveta Evrope.

Član 14.

Dostavljanje informacije

Svaka od zemalja potpisnica će dostaviti generalnom sekretaru Saveta Evrope sve relevantne informacije koje se odnose na zakonodavne i druge mere koje bude preuzela radi usaglašavanja svoje regulative s odredbama ove povelje.

DEO III

Član 15.

Potpisivanje ratifikacije i stupanje na snagu

1. Ova je povelja otvorena za potpis zemalja članica Saveta Evrope. Ona je podložna ratifikaciji, prihvatanju ili pristanku. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili pristanka će biti deponovani kod generalnog sekretara Saveta Evrope.

2. Ova povelja stupa na snagu prvog dana po isteku perioda od tri meseca posle datuma kojeg četiri zemlje članice Saveta Evrope izraze svoj pristanak da budu obavezane Poveljom u skladu s odredbama iz prethodnog paragrafa.

3. U slučaju kada bilo koja zemalja-članica naknadno izrazi svoj pristanak da bude obavezana ovom poveljom, Povelja će stupiti na snagu prvog dana meseca koji sledi po isticanju perioda od tri meseca od datuma deponovanja instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili pristanka.

Član 16. Teritorijalna klauzula

1. Svaka država može, u momentu potpisivanja, ili prilikom deponovanja instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili pristanka, da odredi teritoriju ili teritorije na koje će se odnositi ova povelja.

2. Svaka država može, bilo kojeg kasnijeg datuma, putem deklaracije upućene generalnom sekretaru Saveta Evrope, da proširi primenu ove povelje na bilo koju drugu teritoriju koju imenuje u toj deklaraciji. Za tu teritoriju, Povelja će stupiti na snagu prvog dana u mesecu koji sledi po isticanju perioda od tri meseca počev od datuma prijema takve deklaracije od strane generalnog sekretara.

3. Svaka deklaracija koja se dostavi u skladu sa prethodna dva paragrafa može, za svaku od teritorija navedenih u takvoj deklaraciji, da bude povučena putem posebnog obaveštenja upućenog generalnom sekretaru. Ovaj akt o povlačenju će stupiti na snagu prvog dana meseca koji sledi po isteku perioda od šest meseci posle dana prijema takvog obaveštenja od strane generalnog sekretara.

Član 17. Otkazivanje

1. Svaka od potpisnica može da povuče svoj pristanak na ovu povelju u svakom momentu po isteku perioda od pet godina od dana kada je Povelja stupila na snagu za tu zemlju. U tom smislu, generalnom sekretaru Saveta Evrope potrebno je dostaviti posebnu izjavu sa otkaznim rokom od šest meseci. Ovakvo otkazivanje neće uticati na važenje Povelje za druge zemlje-potpisnice, pod uslovom da ni u jednom momentu ne budu manje od četiri zemlje-potpisnice Povelje.

2. Svaka od potpisnica može, u skladu s odredbama prethodnog paragrafa da otkáže bilo koji paragraf Dela I Povelje koji je prihvatila, pod uslovom da ostane obavezana, po broju i vrsti, članovima predviđenim u članu 12. paragraf 1. Za svaku potpisnicu koja, otkazavši svoju saglasnost na određeni paragraf, prestane da ispunjava zahteve člana 12. paragraf 1. smatraće se da je otkazala i Povelju u celosti.

Član 18. Obaveštenje

Generalni sekretar Saveta Evrope će obavestiti zemlje članice Saveta Evrope o:

- a.** svakom potpisu
- b.** deponovanju svakog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili pristanka
- c.** svakom datumu stupanja na snagu ove povelje. u skladu sa članom 15.
- d.** svakom obaveštenju primljenom u skladu s odredbama člana 12. paragrafa 2. i 3.
- e.** svakom obaveštenju primljenom u skladu s odredbama člana 13.
- f.** o svakom drugom aktu, obaveštenju ili saopštenju koje se odnosi na ovu povelju.